

A KÚRIA

mint felülvizsgálati bíróság

í t é l e t e

Az ügy száma: Mfv.X.10.193/2020/4.

A tanács tagjai: Dr Stark Marianna a tanács elnöke

Dr. Hajdu Edit előadó bíró

Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna bíró

A felperes: felperes1

cím1

A felperes képviselője:

Dobrocsi Ügyvédi Iroda

Dr. Dobrocsi Krisztián Ervin ügyvéd

cím2

Az alperes: alperes1

cím3

Az alperes képviselője:

Dr. Oros Csaba Ügyvédi Iroda

Dr. Oros Csaba ügyvéd

cím

A per tárgya: munkaviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezményei

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

Az elsőfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 77.M.825/2018/14.

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 1.Mf.31.037/2020/14.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Ítéltábla 1.Mf.31.037/2020/14. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 100.000 (azaz: egyszázezer) forint és 27.000 (azaz: huszonhétezer) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 783.900 (azaz: hétszáznyolcvanháromezer-kilencszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye felülvizsgálatnak.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2016. szeptember 12-től állt határozatlan idejű munkaviszonyban az alperessel financial analyst munkakörben. Alperes a felperes szervezeti egységét külföldre kiszervezte, erre tekintettel 2017. novemberében az érintetteknek, köztük a felperesnek ajánlatot tett a munkaviszony felmondással vagy közös megegyezéssel történő megszüntetésére.

[2] A peres felek 2017. december 1-jei keltezésű, ténylegesen 2017. december 15-én létrejött megállapodással 2018. március 15-vel közös megegyezéssel megszüntették a felperes munkaviszonyát. A megállapodás szerint a felperes 2 hónap felmentési időre járó távolléti díjra jogosult a jogviszony megszűnéséig terjedő időszakra.

[3] Felperes 2018. január 2-ai ultrahangos vizsgálaton szerzett bizonyosságot a várandósságáról, erre tekintettel a megállapodás megtámadásáról 2018. január 12-én e-mailben tájékoztatta az alperest. Arra hivatkozott, hogy várandósságáról mint lényeges tényről a megállapodás aláírásakor nem volt tudomása, ennek ismeretében azt nem írta volna alá. Az alperes 2018. január 24-én tájékoztatta a felperest, hogy nem fogadja el a megtámadást.

A felperes keresete, alperes ellenkérelme

[4] A felperes keresetében a megállapodás érvénytelenségét arra hivatkozással kérte megállapítani, hogy mind ő, mind a munkáltató azon lényeges körülményben téves feltevésben voltak, miszerint nem várandós. A várandóssága 2018. január 2-án jutott a tudomására. Keresete jogalapjaként a munka törvénykönyvről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 28. § (1) bekezdését jelölte meg. A megállapodás érvénytelenségére tekintettel kérte a munkaviszonya helyreállítását és az alperes 2018. március 16-tól a munkaviszony helyreállításáig terjedő időtartamra havi bruttó 653.250 forint távolléti díj figyelembevételével elmaradt munkabére és a perköltség megfizetésére kötelezését.

[5] Alperes ellenkérelme a kereset elutasítására, felperes perköltségben marasztalására irányult. Vitatta, hogy a felek a megállapodás megkötésekor lényeges körülményben ugyanabban a téves feltevésben lettek volna. Hivatkozott arra, hogy a munkaviszony közös megegyezéssel akkor is megszüntethető, ha a munkavállaló várandós. Alperes a megállapodást ezért ennek ismeretében is megkötötte volna. A munkáltató részéről fel sem merült tévedés lehetősége. Nincs tehát közös téves feltevés, felperes várandóssága önmagában nem vezet a megállapodás érvénytelenségéhez.

Az első- és a másodfokú ítélet

[6] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 77.M.825/2018/14. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította. Döntését az Mt. 28. §-a, 64. § (1) bekezdése, 65. § (1) és (3) bekezdése rendelkezéseire alapította.

[7] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes terhessége nyilvánvalóan lényeges körülmény volt, hiszen annak tudatában a felperes nem kötötte volna meg a megállapodást, nem járult volna hozzá munkaviszonya közös megegyezéssel történő megszüntetéséhez. Vizsgálva ezen lényeges körülményben a felek közös téves feltevését megállapította, hogy a felperes terhessége nem merült fel kérdésként a felek között, így a feleknek ezzel kapcsolatban nem volt semmilyen feltevése. A felek egyezően állították, hogy a felperes terhességéről a megállapodás aláírásakor nem volt tudomásuk. A felperes várandósságának tehát a megállapodás megkötésekor nem volt jelentősége, így ebben a körben tévedésben sem lehettek. Emiatt nem volt jelentősége a terhesség kezdő időpontjának sem, így az ennek megállapítására irányuló felperesi bizonyítási indítványt az elsőfokú bíróság elutasította.

[8] A várandós nőt megillető felmondási védelem szabályai a munkáltató felmondása esetén alkalmazhatóak, a felek kétoldalú megállapodására, közös megegyezésére nem.

[9] Utalva az Mt. 28. § (2) bekezdésére az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a felperes házastársával családalapítással próbálkozott a megállapodás megkötésének időszakában, így a várandóssága kérdésében a tévedés kockázatát maga vállalta. Ebből következően sem támadhatta meg eredményesen a közös megegyezést e körülményre hivatkozva. Mindezek alapján a felperes keresetét elutasította.

[10] A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla 1.Mf.31.037/2020/14. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta a jogi indokolás kiegészítésével és pontosításával.

[11] Az Mt. 28. § (1) bekezdése alapján rögzítette, hogy kizárólag olyan körülményben fennálló közös tévedés vezethet a megállapodás érvénytelenségéhez, amely fennállása vagy hiánya mindkét felet befolyásolta a megállapodás megkötésében. Ezért az elsőfokú bíróság helyesen értékelte nemcsak azt a tényt, hogy az alperesnek lehetett-e tudomása a felperes terhességéről a megállapodás aláírásakor, hanem azt is, hogy ez az információ, tény mennyiben hatott ki a megállapodás megkötésére. Ehhez szükséges volt annak értékelése, hogy a megállapodás megkötéséhez vezető tárgyalások során a felek kitértek-e erre a körülményre, a felperes várandóssága befolyásolta-e a feleket a megállapodás megkötésekor (BH2006.61.).

[12] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a közös megegyezés tekintetében a felperes várandóssága nyilvánvalóan lényeges körülmény, hiszen ennek tudatában nem járult volna hozzá a munkaviszonya közös megegyezéssel történő megszüntetéséhez. Ez a tévedés a felperes egyedüli, tehát csak az egyik szerződő fél tévedése lehetett, a munkáltatónak mint a másik szerződő félnek nem volt semmilyen feltevése sem a felperes esetleges várandósságáról, sem annak ellenkezőjéről.

[13] A felperes szabad akaratából választotta az átszervezés miatt történő munkáltatói felmondás helyett a kedvezőbb feltételű közös megegyezéssel munkaviszony megszüntetését annak ellenére, hogy esetleges várandósságának lehetőségével, még ha csekély mértékben, számolhatott (2017. november 27-éig próbálkoztak gyermekvállalással saját előadása szerint).

E szerződéskötési kockázatát azonban nem háríthatja át a munkáltatóra (Mt. 28. § (2) bekezdés).

[14] A felek a közös megegyezés aláírását megelőzően a perbeli nyilatkozataik és a megállapodás szövege alapján nem tárgyaltak a felperes családtervezéséről. Az alperes nem kérdezett erre rá, nem adott erről a felperes sem tájékoztatást. Ebből okszerűen az következik, hogy semmiképp nem befolyásolta mindkét felet ez a körülmény, tehát a terhesség fennállása vagy fenn nem állásának kérdése, a munkaviszony megszüntetésekor. Erre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet indokolásából mellőzte azt a megállapítást, hogy a megállapodás megkötése vonatkozásában nyilvánvalóan lényeges körülménynek minősült a felperes várandóssága.

[15] A felperes a tévedés kockázatát vállalta, amikor a családalapítás időszakában úgy kötött megállapodást, hogy téves információja volt állapotosságáról. Mindezt nem befolyásolta, hogy annak ellenőrzése érdekében tesztet végzett, és igyekezett meggyőződni arról, hogy a szerződés aláírásakor még nem vár gyermeket. Kizárólag a felperes volt tisztában azzal, hogy családot kíván alapítani a házastársával, és fennáll annak lehetősége, hogy gyermeket vár, mindez őt befolyásolta a munkáltató által ajánlott lehetőségek közötti választásban. Ezért a felperes az Mt. 28. § (2) bekezdésre tekintettel sem támadhatja meg a szerződést, mert a tévedés kockázatát vállalta.

A felperes felülvizsgálati kérelme alperes ellenkérelme

[16] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével a kereseti kérelmének megfelelő új határozat meghozatalát kérte, alperes perköltségben marasztalásával. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti az Mt. 28. § (1) bekezdését, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. (Pp.) 265. § (1) bekezdését, 279. § (1) bekezdését.

[17] A másodfokú bíróság tévedett, amikor megállapította, hogy jelen esetben a tévedés felperes egyedüli tévedése volt, és a másik szerződő félnek, azaz az alperesnek nem volt semmilyen feltevése sem az esetleges várandósságról, sem annak ellenkezőjéről, és hogy ez a körülmény alperest semmilyen módon nem befolyásolta a megállapodás megkötésében

[18] A szerződésnek a felek közös téves feltevésére alapított megtámadása esetén a szerződéskötést kísérő körülményeket is figyelembe kell venni. Már az elsőfokú bíróság is rögzítette, hogy a felek egyezően állították, miszerint a terhességről nem volt tudomásuk, tehát mindketten ugyanabban az azonos tartalmú közös téves feltevésben voltak, hogy a felperes nem várandós. Alperes is úgy gondolta, hiszen nem ajánlott volna két választási lehetőséget: a felmondást vagy a közös megegyezést, mivel az Mt. 65. § (3) bekezdése értelmében ugyanis a munkáltató felmondással nem szüntetheti meg a munkaviszonyt a várandósság tartama alatt. Alperesnek tehát volt feltevése az esetleges terhességről, illetve annak ellenkezőjéről, befolyásolta őt ez a körülmény, mert egyébként nem ajánlott volna fel jogellenesen felmondást választási lehetőségként.

[19] Téves az ítéletábra azon álláspontja is, miszerint a tévedés kockázatát felperes vállalta. 2017. november 16. – november 26. között próbálkoztak utoljára a családalapítással,

a várható leépítés november 27-ei bejelentését követően már nem. A 2017. december 1-jén bekövetkezett menstruáció és a 2017. december 16-ai negatív terhességi teszt után írta alá december 15-én a felperes a megállapodást. A tévedés kockázatát tehát nem vállalta, oka volt feltételezni, hogy nem várandós.

[20] A felek a terhesség időtartama alatt is rendelkezhetnek a munkaviszony közös megegyezéssel történő megszüntetéséről, de ez csak arra az esetre vonatkozik, ha a munkavállaló és a munkáltató előtt is ismert a várandósság fennállása. Jelen esetben azonban ez a megállapodás aláírását követően derült ki, ha erről a megállapodás aláírásakor tudott volna a felperes, nem írja azt alá, mert állapotos nőként semmilyen reménye nem lehetett volna új munkaviszony létesítésére.

[21] Mindezek alapján az Mt. 28. § (9) bekezdés szerint sikeresen támadta meg a megállapodást, amely érvénytelen, ezért az Mt. 83. § (1)–(3) bekezdés alkalmazásával a munkaviszonyt helyre kell állítani és elmaradt munkabérét megtéríteni.

[22] Alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában fenntartására, a felperes felülvizsgálati perköltségben marasztalására irányult.

[23] A szerződéskötés körülményei, a felek azt megelőző nyilatkozatai nem utalnak arra, hogy a felek a várandósság kérdésével foglalkoztak volna, így ebben a kérdésben a tévedés lehetősége kizárható. Tévedés olyan tény tekintetében vizsgálható, amelyről a feleknek tudomása van, és azt a szerződéskötés folyamán megemlítették, arról állást foglaltak vagy nyilatkoztak. Ha még maga a felperes sem gondolt arra, hogy várandós, e tényre mint szerződési feltételre vagy közös feltevésre hivatkozni nem lehet. Hibás logikai következtetés, hogy olyan körülményben vagy kérdésben is tévedhetünk, amelyekről egyáltalán nincs tudomásunk. Önmagában az a körülmény, hogy a felek nem gondoltak egy kérdésre, nem jelenti azt, hogy ennek ellentétének tudatában vannak.

[24] A várandósság kockázata már 2017. novemberében is fennállt. A felperes aláírta a közös megegyezést annak ellenére, hogy annak időpontjához nagyon közel esett a családtervezés aktív tevékenységének időtartama.

A Kúria döntése és jogi indokai

[25] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

[26] A felperes az elsőfokú ítéleti tényállásból is kitűnően valójában tévedés címén támadta meg az alperesnél fennálló munkaviszonya közös megegyezéssel történő megszüntetéséről 2017. december 15-én megkötött megállapodást. A perben tért át más megtámadási jogcímre, az Mt. 28. § (1) bekezdés 2. mondatában szabályozott közös téves feltevésre, és meg sem kísérelte bizonyítani, hogy tévedését a munkáltató okozta vagy felismerhette.

[27] A másodfokú bíróság azonban helyesen mutatott rá arra, hogy a felperes a perben is és a felülvizsgálati kérelmében is a perbeli tényállás tekintetében tévesen értelmezte az Mt. 28. § (1) bekezdését mind a tévedést, mind a közös téves feltevést illetően.

[28] A másodfokú bíróság a felperesi nyilatkozatok ([24.], [25.] bekezdés) alapján megalapozottan következtetett arra, miszerint a felperes a megállapodás aláírásakor számolhatott azzal, hogy „a próbálkozással történt leállás” ellenére várandós lehet. A perben ugyanakkor mindvégig elismerte, hogy az alperessel sem az egyeztetések, sem a megállapodás megkötésekor nem került szóba az esetleges terhesség vagy annak akár csak a gyanúja sem.

[29] A másodfokú bíróság következtetése helyes, miszerint egyedül a felperes volt tévedésben a várandósságát illetően, tévedése az alperesnek nem lehetett, mivel semmilyen feltevése nem volt a felperes esetleges családalapítási terveiről, próbálkozásairól és várandósságáról vagy annak lehetőségéről. Erről a felperes vele információt nem közölt, ez jövőbeli körülményként sem került közöttük szóba. A peradatok szerint maga a felperes volt az, aki nem értékelte kockázatosnak a munkaviszonyát megszüntető megállapodásra vonatkozó döntését (ami számára kedvezőbb járandóságokat biztosított), holott a gyermekvállalás a férjével napirenden volt.

[30] A szerződéskötéskor nem ismert körülmény, amely a másik fél elvárható gondossága mellett is ismeretlen marad, a felek szerződéskötési akaratelhatározására nem lehet befolyással, nem minősül ezért a szerződés szempontjából lényeges körülménynek, és abban a feleknek nem lehet azonos akár téves feltevése sem. Ezért utóbbi körülményben az egyik fél oldalán bekövetkezett kedvezőtlen változásnak a szerződés érvényessége szempontjából nincs jelentősége.

[31] A terhességre vonatkozó információt vagy annak hiányát a perben a közös téves feltevésre hivatkozó felperesnek kellett bizonyítania, melyre vonatkozóan a bizonyítási terhet a bíróságok helyesen osztották ki, így a Pp. 265. § (1) bekezdésének a megsértésére alaptalanul hivatkozott.

[32] A Pp. 279. § (1) bekezdése megsértése sem állapítható meg, mivel a bíróságok a felek tényállításainak, a feltárt bizonyítékoknak és a peradatoknak megfelelően azok egybevetése alapján jogszerű következtetést vontak le arról, hogy közös téves feltevésre hivatkozással a megtámadása a megállapodásnak eredménytelen, a felperes munkaviszonyát közös megegyezéssel megszüntető megállapodás érvényes (Mt. 28. § (1) bekezdés).

[33] A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (1) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

A döntés elvi tartalma

A szerződéskötési akarat elhatározásához szükséges lényeges körülménynek valamely tény fenn nem állása akkor minősülhet, ha erről a feleknek a megállapodás megkötésekor

tudomása van. Ennek hiányában nem lehetnek azonos feltevésben, ezért a megállapodás téves feltevésre hivatkozással sikeresen nem támadható meg. (Mt. 28. § (1) bekezdés).

Záró rész

[34] A Kúria a Pp. 82. § (1) bekezdése alapján kötelezte a pervesztes felperest az alperes 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5), (6) bekezdés alapján számított felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére.

[35] A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a Pp. 102. § (1) bekezdés alapján a felperest a Pp. 525. § alapján megillető munkavállalói költségkedvezményre tekintettel az állam viseli.

[36] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. § (1) bekezdése alapján irányadó 376. § (1) bekezdés szerint tárgyaláson kívül bírálta el.

[37] Az ítélet elleni felülvizsgálat lehetőségét a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

Budapest, 2021. április 20.

Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Dr. Hajdu Edit s.k. előadó bíró, Dr. Mészárosné

dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró